

Ex ueritate non est. Quis est mendax nisi is qui negat quoniam Iesus non est Christus: Hic est antichristus: qui negat patrem et filium. Omnis qui negat filium: nec patrem habet. Qui confitetur filium: et patrem habet.

Fviii **N**os quod audistis ab initio: in uobis permaneat. Si in uobis permanerit quod ab initio audistis: et uos in filio et patre manebitis. Et haec est repositio: quam ipse pollicitus est nobis uitam eternam. Haec scripsi uobis de his qui seducunt uos. Et uos unctionem quam accepistis ab eo maneat in uobis. et non necesse habebitis ut aliquis doceat uos de omnibus. et uerum est et non est mendacium. et sicut docuit uos manete in eo. Et nunc filioli manete in eo: ut cum apparuerit habeamus fiduciam. et non confundamur ab eo in aduentu eius. Si scitis quoniam iustus est: scitote quoniam et omnis qui facit iustitiam ex ipso natus est.

Fix **F**idete qualiter caritatem dedit nobis pater: ut filii dei nominemur et simus. Propter hoc mundus non nouit nos: quia non nouit eum. Carissimi. nunc filii dei sumus: et nondum apparuit quod erimus. Scimus quoniam cum apparuerit similes ei erimus: quoniam uidebimus eum sicuti est. Et omnis qui habet spem hanc in eo: sacrificat se sicut et ille se est.

Fcx **O**mnis qui facit peccatum: et iniquitatem facit. Et peccatum est iniquitas. Et scitis quia ille appa-

ruit ut peccata tolleretur: et peccatum in eo non est. Omnis qui in eo manet: non peccat. Et omnis qui peccat: non uidit eum nec cognouit eum. Filioli: nemo uos seducat. Qui facit iustitiam iustus est: sicut et ille iustus est. Qui facit peccatum ex diabolo est: quoniam ab initio diabolus peccat. In hoc apparuit filius dei: ut dissoluat opera diaboli. Omnis qui natus est ex deo peccatum non facit: quoniam semen ipsius in eo manet. et non potest peccare quoniam ex deo natus est. In hoc manifesti sunt filii dei: et filii diaboli. Omnis qui non est iustus non est ex deo. et qui non diligit fratrem suum: quoniam haec est annuntiatio quam audistis ab initio. ut diligatis alterutrum. non sicut Cain qui ex maligno erat. et occidit fratrem suum. Et propter quod occidit eum: quoniam opera eius maligna erant: fratres autem eius iusta.

Fcxii **N**olite mirari fratres: si odit uos mundus. Nos scimus quoniam translati sumus de morte ad uitam: quoniam diligimus fratres. Qui non diligit: manet in morte. Omnis qui odit fratrem suum homicida est. Et scitis quia omnis homicida non habet uitam in semetipso manentem. In hoc cognouimus caritatem dei: quoniam ille pro nobis animam suam posuit. et nos debemus pro fratribus animas ponere. Qui habuerit substantiam mundi et uiderit fratrem suum necessitatem habere. et clauerit uiscera eius ab eo. quomodo caritas dei manet in eo?

Filioli mei n̄ diligamus uerbo neq;
lingua: sed ope et ueritate. In hoc
cognoscimus qm̄ ex ueritate sumi.
et in conspectu eius suademus cor
di nr̄o: qm̄ si reprehenderit nos
cor nr̄m. maior est d̄s corde nr̄o.
et nouit om̄ia. **C**arissimi. si cor no
strum non reprehendit nos. fidu
ciam habemus ad d̄m. et q̄cquid
petierimus accipiemus ab eo: qm̄
mandata eius custodimus. et ea
que sunt placita corā eo facimus.
Et hoc est mandatū eī ut credam̄
in nomine filij eī ihu xp̄i. et dili
gamus alterutrū sicut dedit mā
datū nobis. Et qui seruat man
data eī: in illo manet et ipse in
eo. Et in hoc scimus qm̄ manet
in nobis. de sp̄u que nob̄ dedit.

Carissimi. nolite om̄i sp̄i. **Am̄.**
credere sed pbate sp̄s si ex deo s̄t:
qm̄ multi pseudo p̄ph̄e exierunt
in mundū. In hoc cognoscitur:
sp̄s dei. Om̄is sp̄s qui confitetur
ihm xp̄m in carne uenisse: ex
deo est. Et om̄is sp̄s qui soluit
ihm ex deo non est: et hic ē an
tixpc̄ de quo audistis qm̄ uenit
et nunc iam in mundo est.
Vos ex deo estis filioli et uicistis
eū: qm̄ maior est qui in uob̄ est.
quā qui in mundo. Ipsi de mun
do n̄ sunt: ideo de mundo loqu
untur: et mundus eos audiuit.
Nos ex deo sumus. Qui nouit d̄m
audiuit nos: qui non est ex deo
n̄ audiuit nos. In hoc cognoscim̄
sp̄m ueritatis et sp̄m erroris.

Carissimi diligamus inuicē: qm̄
caritas ex deo est. Et om̄is qui dili
git: ex deo natus est. et cognoscit
d̄m. Qui n̄ diligit n̄ nouit d̄m: qm̄
d̄s caritas est. In hoc apparuit ca
ritas dei in nob̄: qm̄ filiū suū uni
gentū misit d̄s in mundū ut ui
uamus p̄ eū. In hoc ē caritas: n̄ q̄si
nos dilexerimus d̄m sed qm̄ ipse
dilexit nos. et misit filiū suū in
mundū p̄ peccationē p̄ peccatis
nr̄is. **C**arissimi. sicut d̄s dilexit
nos: et nos debemus alterutrū
diligere.

D̄m nemo uidit unquā. Si di
ligam̄ inuicē: d̄s in nob̄ manet.
et caritas eī in nob̄ p̄fecta est. In
cognoscimus qm̄ in eo manem̄.
et ipse in nob̄: qm̄ de sp̄u suo de
dit nob̄. Et nos uidimus et testi
ficamur: qm̄ pater misit filium
suū saluatōrē mundi. Quisq̄
confessus fuerit qm̄ ihs est filius
dei: d̄s in eo manet et ipse in deo.
Et nos cognouim̄ et credim̄ cari
tati: quā habet d̄s in nobis.

D̄s caritas est. Et qui manet in
caritate: in deo manet et d̄s in eo.
In hoc p̄fecta ē caritas nobiscum:
ut fiducia habeam̄ in die iudicij.
q̄a sicut ille est. et nos sumus in
hoc mundo. **T**imor n̄ est in cari
tate. sed p̄fecta caritas foras mit
tit timorē: qm̄ timor penā habet.
Qui autē timet: n̄ est p̄fectus
in caritate. Nos ergo diligam̄
d̄m: qm̄ d̄s prior dilexit nos. Si
quis dixerit qm̄ diligo d̄m et

fr̄em suū oderit: mendax ē. Qui autē non diligit fr̄em suū quē uidet dñm quē non uidet quomodo potest diligere. Et hoc mandatū a deo habemus: ut q̄ diligit dñm diligat et fr̄em suū.

Omnis qui credit qm̄ ihs est xpc: ex deo natus est. Et om̄is qui diligit eū qui genuit: diligit et eum qui natus est ex eo. In hoc cognouimus qm̄ diligimus natos dei: cum dñm diligamus. et mandata ei faciamus. Hec ē enī caritas dei: ut mandata eius faciamus et custodiamus. Et mandata ei graua n̄ sunt: qm̄ omne qd̄ natū est ex deo uincit mundū. Et hec est uictoria que uincit mundū: fidelis n̄ra. Quis ē qui uincit mundū. nisi qui credit qm̄ ihs est filius dei: hic est qui uenit paquam et sanguinē: ihs xpc. Non in aqua solū: sed in aqua et sanguine. Et sp̄s est qui testificat qm̄ xpc est ueritas: qm̄ tres s̄t qui testimoniū dant: sp̄s aqua et sanguis. Et tres unum sunt.

Si testimoniū accipimus hominū: testimoniū dei maius est. Qm̄ hoc est testimoniū dei qd̄ maius est: q̄a testificatus est d̄s de filio suo. Qui credit in filiū dei: habet testimoniū dei in se. Qui n̄ credit filio. mendacē facit eū: qm̄ non credit testimonio qd̄ testificatus ē d̄s de filio suo. Et hoc testimoniū est:

qm̄ uitā eternam dedit nob̄ d̄s. Et hec uita: in filio eius est. Qui habet filiū: habet uitā. Qui n̄ habet filiū dei: n̄ habet uitam.

Hec scribo uobis. ut sciatis qm̄ uitā habetis eternā: qui creditis in nomine filij dei. Et hec est fiducia quā habemus ad eum: q̄a qd̄cunq; petierim̄ scdm̄ uoluntatē eius audit nos. Et scimus q̄a audit nos: quicqd̄ petierim̄. Scimus qm̄ habemus petitiones: q̄s postulamus ab eo. Qui scit fr̄em suū peccare peccatū n̄ ad mortē: petat et dabit ei uitā peccanti. n̄ ad mortē. Est peccatū ad mortē. Non p̄ illo dico ut roget q̄s. Omnis iniquitas peccatū est: et est peccatū ad mortē. Scimus quia om̄is qui natus est ex deo non peccat: sed generatio dei conseruat eū. et malignus n̄ tangit eum. **S**cimus qm̄ ex deo sumus: et mundus totus in maligno positus est. Et scimus qm̄ filius dei uenit. et dedit nob̄ sensum: ut cognoscamus dñm uerū. et simus in uero filio ei. Hic ē uerus d̄s: et uitā eterna. Filij oli custodite uos a simulacris. **Explicit epla prima.**

Incipiunt capla secunde.

De diligendis cultoribus ueritatis. i

De dilectione alēna. qd̄ non sit nouū ac rude preceptū. **I**dogma. **P**referuauit. ii

De seductorib̄ qui in hoc mundo habundāt. iii

De n̄ dicendo aue his. alijs qui preferunt iiii

De sua presentia in q̄ adnarrandū plura v

Incipit epla sci iohis secunda.

f.

Senior electe dñe et
natus eius: q̄s ego
diligō in ueritate.
et non ego solus.
sed et omnes q̄ cogno-
uerunt ueritatem.

Propter ueritatē que p̄manet
in nob. et nobiscū erit in eternū:
sit nobiscū gr̄a. miseric̄dia. pax a
deo patre et a xp̄o ihu filio pa-
tris in ueritate et caritate.

f.

Pauisus sum ualde qm̄ inue-
ni de filiis tuis ambulantes in
ueritate: sicut mandatū acce-
pimus a patre. Et nunc rogo te
dn̄a. n̄ tanquā mandatū no-
uum scribens tibi. sed qd̄ habui-
mus ab inicio: ut diligamus al-
ter utrū. Et hec est caritas: ut
ambulemus scdm̄ mandata ei.

f.

Hoc est em̄ mandatū. ut
quēadmodū audistis ab inicio.
in eo ambuletis: qm̄ multi se-
ductores exierūt in mundū. q̄
n̄ confitentur ihm xp̄m uenisse
in carne. Hic est seductor et an-
tixpc. Videte uosmetipsos: ne
p̄dati que opati estis. sed ut
mercedem plenā accipiatis.

f.

Om̄s qui precedit et n̄ p̄ma-
net in doctrina xp̄i: dn̄m non ha-
bet. Qui p̄manet in doctrina:
hic et filium et patrē habet.
Si q̄s uenit ad uos et hanc doct̄-
nam n̄ affert: nolite recipere eū
in domū. nec aue ei dixeritis.
Qui em̄ dicit illi aue: commu-

nicat opibus illius malignus.

Pura habens uob̄ scribe: nolui
p̄ cartā et sacramentū. Sp̄o em̄ fu-
turū me ap̄d uos. et os ad os loq̄:
ut gaudium ur̄m plenū sit.
Salutant te filie sororis tue electa.
Explicit epla scda.

f.

Incipiunt capitula eple tercie.

- D**e filiis apli rigore tenentib; ueritatē. l
- D**e elemosinis sc̄e unuentū. ii
- D**e proterua diotrefis. Ir̄itas reddit. iii
- D**e demetrio cui testimonium cū om̄ib; ipsa ue- iiii
- D**e multiplici sacram̄to qd̄ ut reuelaret v

Explicit capitula. Incipit epla

tercie sci iohis.

Senior gaio carissimo:
quē ego diligo in
ueritate. Carissime.
de om̄ib; orationē
facio p̄spe te ingre-
di et ualere: sicut
p̄spe agit anima tua. Gauisus
sum ualde uenientib; fr̄ib; et te-
stimoniū phibentib; ueritati
tue: sicut tu in ueritate ambu-
lasti. Maiorē horū non habeo gr̄am:
quam ut audiā filios meos in ue-
ritate ambulare.

f.

Carissime fideliter facis quicqd̄
oparis in fr̄s. et hoc in pegrinos:
qui testimonium reddiderūt carita-
ti tue in conspectu ecclie. quos be-
nefaciens deducas digne deo. Pro
nomine em̄ ei p̄fecti s̄: nichil
accipientes a gentilib; Nos ergo
debemus suscipere huiusmodi:
ut coopatores sim̄ ueritatis.

f.

Iii **S**cripsissem forsitan ecclesie. sed
is qui amat primatum gerere in
eis diocreses non recipit nos. Prop-
ter hoc si uenero commoneam cum
opa que facit: uerbis malignis
garris in nos. Et quasi non
ei ista sufficiant: neque ipse susci-
pit fratres. et eos qui suscipiunt pro-
hibet. et de ecclesia eicit.

Iii **C**arissime. noli imitari malum:
sed quod bonum est. Qui benefacit:
ex deo est. Qui malefacit: non ui-
dit eum. Demetrio testimonium
reddidit ab omnibus; et ab ipsa uerita-
te: et nos testimonium prohibemus.
et nostri quoniam testimonium nostrum ue-
rum est.

Iv. **M**ulta habui scribere tibi: sed
nolui peractamentum et calamum
scribere tibi. Spem autem peruenit te
uidere: et os ad os loquendum. Pax
tibi. Salutant te amici. Saluta-
tu amici nominatum. **Explicit**
epistola tertia. Incipiunt

- I** **D**capula epistole s. iude apoli. **I** dicitur.
e falsis doctoribus; necatoribus; scilicet christi impu-
ii **D**e preuocatione eorum qui eructa ab in-
tricationibus; mundi delinquent. **I** phemist.
iii **D**e carnalibus; desiderijs et ignorantie blas-
iiii **D**e impiorum excijs et intolerabilibus penis.
v **D**e predicatibus iphig enoch.
vi **D**e uiribus falsis dum taxat doctoribus fugiend.
vii **D**e inenarrabili gloria saluatoris. et epistole fine.
Explicit capula. Incipit epistola s. iude apoli.

I. **I**udas ihu christi seruus. frater autem
iacobi. his qui in deo patre dilectis
et christo ihu conseruatis et uoca-
tis. Misericordia uobis et pax et caritas

adimpleat. Carissimi omnem sollici-
tudinem faciens scribendi uobis de
communi uestra salute: necesse ha-
bui scribere uobis. deprecans supercer-
tari semel tradite scis fidei. Subim-
troierunt enim quidam homines qui
olim prescripti sunt in hoc iudi-
cium impij: dei nostri gratiam transfe-
rentes in luxuriam. et solum dominatorem
et dominum nostrum ihesum christum negantes.

Iii **C**ommonere autem uos uolo.
scientes semel omnia: quoniam ihesus po-
pulum de terra egypti saluans. scilicet
eos qui non crediderunt perdidit. An-
glos uero qui non seruauerunt suum
principatum. sed dereliquerunt suum
domicilium: in iudicium diei magni
unculis eternis sub caligine re-
seruauit.

Iii **S**icut sodoma et gomorra et fi-
nitime ciuitates similimodo for-
nicate. et abeuntes post carnem al-
teram. facte sunt exemplum ignis
eterni penam sustinentes: simili-
ter et hi qui carnem quidem ma-
culant. dominationem autem sp-
munt. maiestatem autem blasphe-
mant. Cum michael archan-
gelus cum diabolo disputans alter-
caret de moysi corpore: non est
ausus iudicium inferre blasphe-
mie: sed dixit. impet tibi dominus.
Hi autem quicumque quidem ignorant blasphe-
mant. quicumque autem naturaliter tanquam
muta animalia non in his corrumpunt.

Iii **D**e illis qui uia cam abierunt:
et errore balaam mercede effusi
sunt. et contradictione chore
perierunt. Hi sunt in epulis suis male

conuiuantes: sine timore semet ipsos pascentes nubes sine aq̄ que a uentis circūferunt. arbores autumnales. infructuose. bis mortue. eradicatę. fluctus feri maris. dispumantes suas confusiones. sidera errantia. quib; pcella tenebrarū conseruata est in eternum.

Prophetauit autē de his septimus ab adam enoch dicens. Ecce uenit dñs in sc̄is milib; suis facere iudicium contra om̄s. et arguere om̄s impios. de om̄ib; opib; impietatis eorū. quib; impie egerūt. et de om̄ib; duris que locuti sūt contra eū peccatores impij. Hi sunt murmuratores. querelosi. sc̄dm desideria sua ambulantes: et os illorum loquit̄ sup̄biam. inuantes psonas questus causa.

Hos autē carissimi memores estote uerborū que predicta sunt ab apl̄is dñi ihu xp̄i: qui dicebant uob̄ qm̄ in nouissimo tempore uement illutores sc̄dm sua desideria ambulantes impietatum. Hi sunt qui segregant semetipsos: animales. sp̄m n̄ habentes. Vos autē carissimi sup̄ edificātes uosmetipsos sc̄ssimę ur̄e fidei in sp̄u sc̄o orantes. ipsos uos in dilectione dei seruare: expectantes misericordiam dñi nr̄i ihu xp̄i. in uitā eternā. Et hos quidem arguite iudicatos: illos uero saluate de igne rapientes. Alijs autē miseremini in timore: odientes eā que carnalis est macu-

latam tunicam.

Si autē qui potens est uos conseruare sine peccato. et constituere ante conspectū gl̄ie sue immaculatos in aduentu dñi nr̄i ihu xp̄i: soli deo saluatori nr̄o p̄ ihm xp̄m dñm nr̄m gl̄ia. magnificencia. impium. et potestas ante om̄e sc̄m. et nunc et in om̄ia sc̄la am̄. **Explicuit epl̄e. vii. CANONICE. DEO GRACIAS. AM̄.**

Incipit argumentū epl̄e ad romanos.

In p̄stole pauli ad romanos causa hec est. **Eccliam e duob; poplis id est de iudeis et gentib; congregatā exequat meritis: ut causas ei auferat si multatis. que de uoluntate prelationis mutue nascebatur. Ergo ut pace inter se et caritate iungantur. ostendit pares conditione dū peccatis fuisse obnoxij compabantur: qui eque salutē p̄ fidem xp̄i sunt et grām consecuti. Nam neq; iudeis p̄fuisse legē incūstoditam docet: nec gentiles posse legis ignorantie defendi: quos ratio et ad dei noticiā p̄ducere poterat et ab om̄i uite prauitate reuocare. Scito qui legis. n̄ expositionē continuā esse dictorū: sed subnotationes breues singlis uersibus ac uerbis appositas.**

Pauli apl̄i epl̄e: numero quatuordecim. Ad romanos una. Ad corinthios due. Ad galathas

una. Ad ephesios una. Ad philipē
ses una. Ad colosenses una. Ad
thessalonicenses due. Ad timothe
um due. Ad titum una. Ad phile
monē. una. Ad hebreos una. Om
nis textus uel numerus eptarū:
ad unius hominis pfectionē pficit.
Cum romanis ita agit apl's pau
lus. quasi cū incipientib; qui p
genalitatē ut inica fidei forti
antur et pueniant ad spem uite
eterne. multa de phisicis rationi
bus in sinuat. multa de scriptu
ris diuinis. Ad corinthios prima:
consecutos iam fidē non recte con
seruantes obiurgat. Scda ad corin
thios: contristatos quidē sed em
datos ostendit. Galathas in fide
ipsa peccantes. et ad iudaismum
declinantes exponit. Ephesios
q̄a incipiunt et custodiunt lau
dat: q̄s ea que accepant serua
uerunt: philipenses q̄s in quo
crediderant seruantes. ad fru
ctum puenerunt. Colossenses
collaudat. q̄a uelut ignotis
scribit: et accepto nuncio ab
epafra. custodisse euanglium
gratulatur. Thessalonicenses in
prima in ope et fide creuisse
gliatur: in scda preterea quod
et psecutionē passi in fide pseue
rauerunt. Quos et scōs appellat:
ut illos qui in iudea xp̄m confes
si psecutiones fortiter tolerarēt.
Ad hebreos ad quorū similitudi
nē passi sūt thessalonicenses: ut i
mādant pseueratē psecutionē pmp

tissime patiantur. Om̄s ergo eptē
pauli: numero quatuordecim.
ad romanos una. ad corinthios
due. ad galathas una. ad ephesios
una. ad philipenses una. ad co
lossenses una. ad thessalonicenses.
due. ad hebreos una. de quorū
imitatione thessalonicenses laudat.
hec in canone n̄ habent. Reliq̄
rum due ad timotheū. Prima:
quēadmodū agat eccliam. scda:
quēadmodū seipsum agat. Ad ti
tium una. ut creditam sibi eccli
am crete ordinet. Ad philemonē
una: de onesimo seruo qui em
datus melior factus est. Expli
cit ARGUMENTVM. *Incipit pre*

fatio s̄i hieronimi.

REMOVO queritur
quare post euan
glia que supplem
tum legis sūt. et inq̄
bus nob exempla
et precepta uiuen

Thi plenissime digesta sūt: uolue
rit apl's has eptas ad singlas ec
clesias destinare. hac autē causa
factū uidet. scilicet ut in inuicio
nascentis ecclie nouis causis exi
stentib; et presentia atq; orientia.
refecaret uicia. et post futuras
excluderet questiones exemplo
ppharum: qui post editā legem
moysi in qua om̄ia dei mandata
legebant. nichilominus tamen
doctrina sua. rediuiua semp
popli compressere peccata. et
pp̄ter exemplū. libris ad etiam

nam memoria transmissit. De
inde querit: cur non amplius quam
decem epistolas ad ecclesias scripserit.
Decem sunt enim cum illa que dicitur
ad hebreos. Nam relique quatuor
ad discipulos specialiter sunt
posite. Ut ostenderet nouum
non discrepare a ueteri testamento.
et se contra legem non facere moysi.
ad numerum primorum decalogi man-
datorum suas epistolas ordinauit: et
quot ille preceptis a pharaone
instituit liberatos. totidem hic
epistolas a diaboli et idolatrie serui-
tute edocet acquisitos. Nam et
duas tabulas lapideas. duorum te-
stamentorum figuram habuisse: in-
ri eruditissimi tradiderunt. Epistola
sane que ad hebreos scribitur pau-
li quidam non esse contendunt eo-
quod non sit eius nomine titula-
ta. et propter sermonis stilique distan-
tiam: sed aut barnabe nuxta ter-
tullianum. aut lucam nuxta quosdam:
uel certe clementis discipuli apostolorum
et episcopi romane ecclesie post apostolos
ordinati. Quibus respondendum
est. Si propterea pauli non erit quia
eius non habet nomen: ergo nec
alicuius erit. quia nulli nomine ti-
tulatur. Quod si inconueniens absur-
dumque est. ipsius magis esse crede-
nda est: que tanto doctrine sue
fulget eloquio. Sed quoniam apud
hebreorum ecclesias quasi destru-
ctor legis falsa suspitione habe-
batur: uoluit tacito nomine
de figuris legis et ueritate christi

120
reddere rationem. ne odium nomi-
nis fronte prelati utilitatem exclu-
deret lectionis. Non est sane mi-
rum si eloquentior uideatur in
proprio id est hebreo. quam in pere-
grino id est greco: quo ceterae
epistole sunt scriptae. sermone.
Mouet etiam quosdam quare romano-
rum epistola in primo sit posita: cum
eam non primam scriptam ratio ma-
nifestet. Nam hanc se perficentem
iherosolimam scripsisse testatur: cum
corinthios et alios iam ante ut
ministerium quod secum portaturus
erat colligerent. litteris adhorta-
tus est. Unde intelligi quidam uo-
lunt ita omnes epistolas ordinatas. ut
prima poneretur quamuis posterior
fuerit destinata: ut per singulas epistolas
gradibus ad perfectiora ueniret. Ro-
manorum namque plerique tam rudes
erant ut non intelligerent dei se-
gratiam et non suis meritis esse saluatos:
et ob hoc duo inter se populi con-
flicterent. Icarco illos indigere
asserit confirmari: uicinia genti-
litatis prope commemorans. Corin-
thiis autem iam dicit scientie gratiam
esse concessam. et non tam omnes incre-
pat. quam cur peccantes non increpa-
uerint reprehendit: sicut ait.
auditur inter uos fornicatio.
et iterum congregatis uobis cum meo
spiritu tradere huiusmodi sathanam. In
seda uero laudantur: et ut magis
ac magis proficiant commonentur.
Galatas iam nullius criminis ac-
cusantur: nisi hoc tantum quod cal-

tidissimis pseudo ap[osto]lis crediderunt.
Ephesi sane nulla reprehensio-
ne. sed multa laude sunt digni:
q[ui]a fidem ap[osto]licam seruauerunt.
Philippenses etiam multo magis
collaudantur: qui nec audire q[ui]de[m]
falsos ap[osto]los uoluerunt. Colossen-
ses autem tales erant. ut cum ab ap[osto]lo
uisi corporaliter non fuissent. hanc
laude digni haberentur: et si cor-
pore inquit absens sum. sed spiritu
uobiscum sum gaudens et iudeis
ordinem uestrum. Thessalonicenses
nichilominus in duabus ep[isto]lis om-
ni laude persequitur: eo quod non solum
fidem in concussa seruauerint
ueritatis. sed etiam in persecutione
cruentum fuerint constantes inue-
ti. De hebreis uero quid dicendum
est. quorum thessalonicenses qui
plurimum laudati sunt imitato-
res facti esse dicuntur. sicut ip-
se ait. et uos fratres imitatores fa-
cti estis ecclesiarum dei que sunt
in iudea: eadem enim passi estis
et uos a contribulibus uestris: que
et illi a iudeis. Apud ipsos quo-
que hebreos eadem commemorat
dicens. nam et uinctis compassi
estis. et rapina bonorum uestrorum
cum gaudio suscepistis: cognos-
centes uos habere meliorem et
manentem substantiam. *Explicit
prefatio. Incipit prologus*

Rep[ro]lo-
gus ad romanos.
ROMANI sunt: qui ex iu-
deis gentibusque credide-
runt. In superba conten-

tionem uolebant se alterutrum super-
ponere. Nam iudei dicebant. Nos
sumus populus dei. quos ab initio
dilexit et fouit: nos circumcisi
ex genere abraham et stirpe sancta
descendimus. et notus retro apud
iudeam tantum deus. Nos de egypto
signis dei et uirtutibus liberati.
mare sicco pertransiimus pede:
cum inimicos nostros grauissimi
fluctus inuoluerent. Nobis man-
na pluit dominus in deserto: et quasi
filiis suis celestem pabulum ministra-
uit. Nos die nocteque in columna
nubis ignisque precessit: ut nobis
in inuio iter ostenderet. Atque
ut cetera eius circa nos immen-
sa beneficia taceamus: nos soli di-
gni sumus dei legem accipere. et uo-
cem dei loquentis audire. eiusque
cognoscere uoluntatem. in qua le-
ge nobis promissus est christus. ad quos
etiam ipse se uenisse testatus est
dicens. non ueni nisi ad oues que
perierunt domus: cum uos ca-
nes potius quam homines appel-
lauerit. Equum ne ergo est ut
hodie idola deserentes quibus
ab initio deseruistis nobis com-
paremini. et non potius in per-
dito loco ex legis auctoritate
et consuetudine deprecaremini.
Et hoc ipsum non merebamini:
nisi quia larga dei semper clemen-
tia uoluit uos ad mentem imita-
tionem admittere. Gentes etiam
e contrario respondebant. Quam-
to maiora erga uos dei beneficia

narraueritis: tanto uos maioris
 criminis reos esse monstrabitur.
 Semp enim his omnibus; excusatis in
 grati. Nam ipsis pedibus; quibus; ari-
 dum mare transistis iudebatis
 ante idola que fecistis: et ipso
 ore quo paulo ante ob necem
 aduersariorum dno cantauerat-
 is. simulacra uobis fieri poposci-
 stis. Illis oculis ueneranda quibus
 dnm in nube uel igne conspiciere
 solebatis: simulacra intueba-
 mini. Manna quoque; uob fastidio
 fuit. et semp in deserto contra
 dnm murmurastis: ad egyptum
 unde uos manu ualida eiecerat
 redire cupientes. Quid plura?
 Ita patres ur̄i crebra puocatione
 dnm irritauerunt. ut om̄s in
 heremo morerentur. ne plus ex
 semoribus; eorum qua duo homines
 terra reppmissionis intrarent.
 Sed quid antiqua replicamus.
 cu etiam si illa minime fecisse-
 tis. de hoc solo uos nemo dignos
 uenia iudicaret. qd dnm xpm
 ppharum sep̄ uobis uocibus; rep-
 missum non solum suscipe nolulistis.
 sed etiam morte pessima pemistis:
 Que nos ut cognouimus statim
 credidimus: cum nob de eo an-
 te n̄ fuerit predictum. Vnde pba-
 tur: qd idolis seruimus. non
 obstinationi mentis sed igno-
 rantie deputandum. Qui enim
 agniti ilico sequimur. olim utiq;
 sequeremur: si antea cognouisse-
 mus. Sic autem uos de generis no-

bitate iactatis: quasi n̄ morum imita-
 tio. magis qua carnalis natiuitas
 filios nos faciat ee scorum. Deniq;
 esau et ismahel cu ex abrahe stir-
 pe sint: minime tamen in filios re-
 putantur. his taliter altercantibus
 ap̄ts se mediu interponens. ita
 partium dirimit questiones. ut
 neutrum eorum sua iusticia salute
 meruisse confirmet: ambos uero
 populos et scienter et grauer deli-
 quisse. iudeos qd ppreuaricatio-
 ne legis dnm inhonorarunt. gentes
 uero qd cu cogniti de creatura cre-
 atore ut dnm debuerint uenerari.
 gliam eius in manufacta mutaue-
 runt simulacra. Vtrosq; etiam simili-
 ter uenia cōsecutos equales esse ue-
 rissima ratione demonstrat. preser-
 tim cu in eadem lege predictum.
 et iudeos et gentes ad xpi fidem uo-
 candos ostendit. Quam ob rem uicis-
 sim eos humilians: ad pacem et
 concordiam cohortatur. **Expli-
 cit ARGVMENTVM. Incipit capla**

D In epla pauli ad romanos.

D e natiuitate dmi scdm carnem.	l
D e fide romanorum. et paulo per dnm desccante.	ii
D e gentibus; grecis ac barbaris. et primatu iudeorum atq; grecorum.	iii
D e ira dei in eos qui se ueritati contrarij et cogniti dmi deserunt. et deseruiunt creature.	iiii
D e impudicis uiris ac feminis.	v
D e iniquis iudicibus; qui mala que alios phi- buerunt: ipsi committunt. et de patientia di ad penitenciam reuocante et penit male opan- tum. et gratulanti bonitate. et qd n̄ p̄sit cur- tumasio transgredientibus; lege. nec oblit pre-	vi

- puum gentib; naturaliter dñi summū
colentib; et custodientib; equitatem.
- vii** **D**e iudeo quid amplius habeat. et qđ ceteris
gentib; antecellat.
- viii** **D**e humana calumnia aduersus iudiciū dei.
et dicentib; faciam mala ut ueniant bona.
- ix** **D**e iudeis et grecis omib; peccato constrictis. et
de iusticia dei p fidem dñi ihu xpi.
- x** **D**e iustificatione hominis p fidē sine opib;.
- xi** **D**e glacione spei glie dei. pariter glacione tri-
bulationis. Iustione hominis peccatoris adē.
- xii** **D**e passione dñi p impijs nob. et preuarica-
- xiii** **D**e morte regnante ab adam usq; ad moysen
et in eos qui n̄ peccauerūt in similitudinē pre-
uaricationis adē.
- xiiii** **D**e differentia magnitudinis peccati adē hu-
manū genus secū pariter deponentis ad mor-
tē. et grē dñi credentes om̄s in se releuantis
ad uitā. et gliam sempiternam.
- xv** **D**e baptizatis qđ in morte dñi sint baptizati.
uiuunt autē non peccato cui iā mortui sunt.
sed iusticie dei cui renati sunt in resurrectio-
ne dñi ihu xpi.
- xvi** **D**e fidelib; qđ non sint sub lege sed sub grā.
et qđ liberati a seruitute peccati facti sunt
serui iusticie dei.
- xvii** **D**e homine quādiu uiuit unculo legis ad-
stricto. et in passione dñi pariter morien-
te ut a lege sit liber.
- xviii** **D**e disputatione carnis et carnaliū opū.
et sp̄s ac spiritaliū sc̄itate.
- xix** **D**e sc̄is qđ non carni sint debitores sed sp̄i.
et qđ n̄ sp̄m timoris acceperunt. sed ad optio-
nis filioꝝ dei.
- xx** **D**e differentia passionū presentiū et fu-
ture glie. et seruitute corruptionis libe-
rari cupientib; et de spe et desp̄u p sc̄is ge-
mitib; qui uerbis exp̄mi n̄ possunt ambici-
- osius postulare.
- xxi** **D**e predestinatis conformib; filij dei.
- xxii** **D**e deo qđ p nob filio pprio n̄ peperit.
- xxiii** **D**e impossibilitate separationis hominis xpi
am a dilectione dñi dei nr̄i ihu xpi.
- xxiiii** **D**e testificatione pauli doloris et tristicie p
iudeis. **D**e duob; populis.
- xxv** **D**e uoluntate dei qđ quē uult indurat. et
cui uult clementissime misereatur.
- xxvi** **D**e comparatione figmenti et figuli.
- xxvii** **D**e uasis ire ac miserie. et gentiū uocatione.
- xxviii** **D**e ysaiā clamante pro poplo isrl̄.
- xxix** **D**e gentib; iusticiā fidei comprehendentib;
et iudeis offendentib; in lapidē offensionis.
- xxx** **D**e paulo testimoniū phibente qđ iudei emu-
lationē dei habeant ignorantel et qđ finis
sit legis dñs xpc.
- xxxi** **D**e iusticia legis et iusticia fidei.
- xxxii** **D**e incredulitate iudeoꝝ et gentiū fide.
- xxxiii** **D**e iudeis qđ non sint repulsi a deo.
- xxxiiii** **D**e duritia iudeoꝝ.
- xxxv** **D**e iudeoꝝ delicto cū sit gentib; salus.
quantamagis erit erit plenitudo eozū.
- xxxvi** **D**e ap̄to releuantē iudeos comparatione
oliue arboris. et gentel ab elatione animi
reprimente. **D**e salute om̄ium iudeoꝝ.
- xxxvii** **D**e impossibilitate sciendi secreta scientie di.
- xxxviii** **D**e ap̄to obsecratione sc̄os ut corpora sua
exhibeant hostiam deo.
- xxxix** **D**e falsa et uera sapientie.
- xl** **D**e ecclia et comparatione corporis atq;
membroꝝ. de diuersitate bonoꝝ et dile-
ctione de odio mali. et conuictione bo-
ni. de caritate et obsequio. de sollicitu-
dine. de seruoꝝ sp̄s. de dño seruendo.
de spei gaudio. de patientia tribulationis.
de instantia opationis. de cōmunicatio-
ne sc̄oꝝ memorijs. de hospitalitate. de be-

nedicendo. et abstinentia maledicendi. de
gaudere cum gaudentib; et flere cū flenti-
bus. de unitate. de humilitate. de n̄ red-
denda iniuria. de p̄uisione bonorū corā
deo et hominib; . de pace et si fieri potest
cū om̄ib; hominib; . de uindicta a dño ex-
pectanda. *Scare. I tel. I te et conuēta.*

xlvi **D**e subiectione erga principes et potesta-

xlvi **D**e redditione unicuiq; om̄ium debitorū.

xlvi **D**e uigilantia et exercitio fidei. et sobrieta-

xlvi **D**e negligentia et traditione carnis. et de
manducantib; ^{ac n̄ manducantib;} et iudicantib; alternos uel
uniuersos dies. *I manducantē debeat iudi-*

xlvi **D**e om̄ib; qđ non sibi sed deo aut moriantē
aut uiuant. *I n̄ edente. et manducantē*

xlvi **D**e iudicio dñi et potestate. et qđ nec edens

xlvi **D**e eo qđ nichil commune est nisi ei qui
existimat esse cōmune.

l **D**e n̄ contristando fr̄e in esca. et qđ n̄ sit
regnū dei esca. et potus. sed iusticia et pax
et gaudium in spū scō.

l **D**e misterio dñi ante passionē in silentio
habito. post passionē uero ipsi reuelato.
Explicit capitula.

R *Incipit aliud argumentum.*
om̄iam sunt in partib; ita-
lie. hi preuenti sunt a fal-
sis ap̄t̄is: et sub nomine dñi
ihu xpi in lege et p̄ph̄is erant in-
ducti. hos reuocat ap̄t̄s ad uerā
euangelicam fidem: scribens eis
acorintho. *Explicit ARGUMENTUM*
VI.

Incipit epistola ad romanos.

AVIUS

F. 1.
SERVVS IHU
XPI UOCAT̄
AP̄T̄S. SEGRE-
GAT̄ IN EUAN-
GELIUM DEI. QĐ
ANTE P̄MISE-
RAT P̄PH̄AS
SUOS IN SC̄P̄

turis sc̄is de filio suo. qui fact̄
est ei ex semine dauid sc̄dm car-
nē qui predestinat̄ est filius dei
in uirtute sc̄dm sp̄m sc̄ificatio-
nis ex resurrectione mortuorū
ihu xpi dñi nr̄i. p̄ quē accepim̄
grām et ap̄latum ad obediendū
fidei in om̄ib; gentib; p̄ nomine
ei. in quib; estis et uos uocati.
ihu xpi: om̄ib; qui sunt romę
dilectis dei uocatis sc̄is. Grā uo-
bis et pax a deo patre nr̄o et dño
ihu xp̄o.

F. 4.
Primū quidem grās ago deo
meo p̄ ih̄m xp̄m p̄ om̄ib; uob;: qđ
fides ur̄a annunciat̄ in uniuers-
o mundo. Gestis enim michi est
d̄s cui seruo in spū meo. in euan-
gelio filij ei. qđ sine intermissio-
ne memoriā ur̄i facio semp in ora-
tionib; meis: obsecrans si quo mo-
do tandē aliquando p̄sperum
iter habeam in uoluntate dei ue-
mendi ad uos. Desiderio enī ui-
dere uos: ut aliqđ imp̄t̄ar grē uo-
bis sp̄ualis. ad confirmandos uos
id est simul consolari in uobis p̄
eam quę inuicē est fidem ur̄am
atq; meam.

7. 114

Nolo autē uos ignorare fr̄s. q̄a sepe p̄posui uenire ad uos. et p̄hibitus sum usq; adhuc: ut aliq̄ue fructū habeam in uob sicut et in ceteris gentibus. Grecis ac barbaris. sapientib; et insipientibus debitor sum: ita q̄d in me p̄optū est. et uob qui romē estis euangelizare. Non enī erubescō euangeliū. Virtus enī dei est in salutem omni credenti: iudeo primū et greco. Iusticia enī dei in eo reuelatur ex fide in fidē: sicut scriptū est. Iustus autē ex fide uiuit.

F. 115

Reuelatur enī ira dei de celo sup̄ omnē impietate et iusticiā hominū. eorum qui ueritate dī in iniusticia decinent: quia q̄d notū est dei manifestū est illis. Deus enī illis manifestauit. Inuisibilia enī ipsius a creatura mūdi p̄ ea que facta sunt intellecta conspiciunt. sempiterna q̄q; eius uirtus et diuinitas. ita ut sint inexcusabiles: q̄a cū cognouissent d̄m. n̄ sicut d̄m glorificauerunt aut gr̄as egerunt. sed euauerunt in cogitationibus suis. et obscuratum est insipientis cor eorū. Dicentes enī se esse sapientes. stulti facti sunt: et mutauerūt gl̄iam incorruptibilis dei in similitudinē imaginis corruptibilis hominis. et uolucrū. et quadrupedū. et serpentium. Propter q̄d tradidit illos d̄s in desideria cordis eorū in immū

diciam. ut contumelijs afficiant corpora sua in semetipsis: qui cōmutauerunt ueritate dei in mendaciū. et coluerūt et seruerūt creature potius quā creatori. qui est benedictus in sc̄la amen.

Propterea tradidit illos d̄s in passionē ignominie. Nam femine eorū immutauerunt naturalem usum: in eum usum qui est contra naturā. Similiter autē et masculi relicto naturali usu femine. exarserunt in desiderijs suis: inuicē masculi in masculos turpitudinē operantes. et mercedem quā oportuit erroris sui in semetipsis recipientes. Et sicut n̄ pbauerunt deū habere in noticia. tradidit illos deus in reprobū sensum. ut faciāt ea que non conueniunt: repletos omni iniquitate. malicia. fornicatione. auaricia. nequitia. plenos inuidia. homicidio. contentione. dolo. malignitate. susurrone. detractores. deo odibiles. contumeliosos. superbos. elatos. inuentores malorū. parentib; n̄ obedientes. insipientes. in compositos. sine affectione. absq; federe. sine misericordia. Qui cū iusticiā dei cognouissent. n̄ intellexerunt qm̄ qui talia agunt digni sunt morte: non solum qui faciunt ea. sed etiā qui consentiunt facientibus.

Propter q̄d inexcusabilis est o homo om̄s qui iudicas. In

quo enim iudicas alterum: teipsum
condempnas. Eadem enim agis quae
iudicas. Scimus enim quoniam iudicium
dei est secundum ueritatem: in eos qui
talia agunt. Existimas autem
hoc ob homo qui iudicas eos qui
talia agunt. et facis ea. quia tu es
fugies iudicium dei: An diuitias
bonitatis eius et patientiae et longa-
nimitatis contempnis. ignorans
quoniam benignitas dei ad peniten-
ciam te adducit: Secundum duritiam
autem tuam ad impenitentis cor. thes-
aurizas tibi iram in die ire et reue-
lacionis iusti iudicij dei. qui red-
det unicuique secundum opera eius: his qui-
dem qui secundum patientiam boni o-
peris gloriam et honorem et incor-
ruptionem. querentibus uitam eter-
nam. his autem qui ex contentio-
ne et qui non acquiescunt uerita-
ti. credunt autem iniquitati. ira
et indignatio. tribulatio et an-
gustia. in omnem animam homi-
nis operantis malum. iudei primum
et greci. Gloria autem et honor
et pax omni operanti bonum: iu-
deo primum et greco. Non est
enim personarum acceptio apud deum.
Quicumque enim sine lege peccaue-
runt. sine lege peribunt. Et quicumque
in lege peccauerunt: pro lege iudi-
cabuntur. Non enim auditores le-
gis iusti sunt apud deum: sed facto-
res legis iustificabuntur. Cum enim
gentes quae legem non habent. na-
turaliter ea quae legis sunt faci-
unt: eiusdemodi non habentes

legem. ipsi sibi sunt lex. qui osten-
dunt opus legis scriptum in cordibus
suis: testimonium reddente illis con-
scientia ipsorum. et inter se inuicem
cogitationum accusantium aut etiam
defendentium: in die cum iudicabit
deus occulta hominum secundum euange-
lium meum per ihesum christum. Si autem tu iu-
deus cognominaris. et requiescis
in lege. et gloriaris in deo. et nosti
uoluntatem eius. et probas utiliora.
instructus pro lege: confidit teipsum
ducem esse cecorum. lumen eorum qui
in tenebris sunt. eruditorum in si-
pientium. magistrorum infantium.
habentem formam scientiae. et uerita-
tem in lege. Qui ergo alium doces:
te ipsum non doces. Qui predicas
non furandum: furaris. Qui dicis
non mechandum. mecharis. Qui ab-
ominaris idola: sacrilegium facis.
Qui in lege gloriaris: pro preuarica-
tione legis domini inhonoras. Nomen
enim dei pro uos blasphemantur in-
ter gentes: sicut scriptum est. Cir-
cumcisio quidem prodest: si legem
obserues. Si autem preuaricator
legis sis: circumcisio tua preputium
facta est. Si igitur preputium iu-
sticias legis custodiat: nonne
preputium illius in circumcisio-
ne reputabitur. et iudicabit quod
ex natura est preputium legem con-
sumans. te qui pro litteram et cir-
cumcisionem preuaricator legis
es: Non enim qui in manifesto iu-
deus est. neque quae in manifesto
in carne circumcisio: sed qui

in abscondito iudeus. et circūcisio
cordis in spū non littera. cui laus
n̄ ex hominib; sed ex deo est. *iii.*

Jvii

Quid ergo amplius est iudeo. aut
que utilitas circūcisionis? Multū
p omnē modū. Primū quidē: quia
credita sunt illis eloq̄a dei. Quid
enī si quidā illoꝝ n̄ crediderunt?
Nunq̄d incredulitas illoꝝ fidem
dei euacuauit? Absit. Est autē d̄s
uerax. om̄s autē homo mendax
sicut sc̄ptum est: ut iustificeris
in sermonibus tuis. et uincas cū
iudicaris.

Jviii

Si autē iniquitas n̄ra iusticiam
dei commendat. quid dicemus?
Nunq̄d iniquus est d̄s qui infert
iram? Sc̄dm̄ hominē dico? Absit.
Alioquin quom̄ iudicabit d̄s hūc
mundū? Si enī ueritas dei in meo
mendacio abundauit in gl̄iam ip̄
sius. q̄d adhuc et ego tanquā pec
cator iudicor. et n̄ sicut blasphe
mamur. et sicut aiunt nos q̄dā
dicere. faciamus mala ut ueni
ant bona. quozū dampnatio
iusta est.

Jix

Quid igitur? Precellimus eos?
Nequaquā. Causati enī sumus
iudeos et grecos om̄s sub peccato
esse: sicut scriptū est. q̄a non ē
iustus quisquā. n̄ est intelligēs.
n̄ est requirens d̄m. Om̄s declina
uerunt: simul inutiles facti s̄t.
Non est qui faciat bonū. non ē
usq; ad unū. Sepulchrū patens
est guttur eozū linguas suis do
lose agebant: uenenū aspidum

sub labijs eozū. Quozū os maledi
ctione et amaritudine plenū ē:
ueloces pedes eozū ad effundendū
sanguinē. Conritio et infelicitas
in uis eozū: et uia pacis n̄ cogno
uerunt. n̄ est timor dei ante ocu
los eozū. Scimus autē qm̄ quecūq;
lex loquit̄. his qui in lege sunt lo
quit̄: ut om̄e os obstruatur et
subditus fiat om̄s mundus deo.
q̄a ex opib; legis n̄ iustificabitur
omnis caro corā illo. Per legē enī
cognitio peccati. Nunc autē sine
lege iusticia dei manifestata est:
testificata a lege et p̄ph̄is. Iusticia
autē dei p̄ fidem ihu xp̄i: sup̄ om̄s
qui credunt. Non enī est distin
ctio. Om̄s enī peccauerunt. et eḡa
gl̄ia dei: iustificati gratis p̄ gr̄am
ipsius. p̄ redēptionem que ē in
xp̄o ihu. que p̄posuit d̄s p̄pitiati
onē p̄ fidem in sanguine ipsius.
ad ostensionē iusticię suę p̄pter
remissionē precedentū delicto
rū in sustentatione dei. ad osten
sionē iusticię ei in hoc tempore.
ut sit ipse iustus et iustificans
eum qui ex fide ē ihu xp̄i.

Ubi est ergo gl̄atio tua? Exclusa
est. Per quā legē? Factorū? Non.
sed p̄ legem fidei. Arbitramur enī
iustificari hominē p̄ fidē: sine opi
bus legis. An iudeozū d̄s tantū?
Nonne et gentiū? Immo et gen
tiū: qm̄ quidē unus d̄s qui iu
stificauit circūcisionē ex fide.
et preputiū p̄ fidem. Legē ergo
destruim̄ p̄ fidē? Absit. sed legē

Jix

statuimus. Quid ergo dicimus inuenisse abraham patrem nostrum secundum carnem? Si enim abraham ex operibus iustificatus est: habet gloriam. sed non apud deum. Quid enim scriptura dicit? Credidit abraham deo: et reputatum est illi ad iusticiam. Si autem qui operatur: merces non imputatur secundum gratiam. sed secundum debitum. Si uero qui non operatur. credenti autem in eum qui iustificat impium: reputatur fides eius ad iusticiam. secundum propositum gratie dei. Sicut et dauid dicit beatitudinem hominis. cui deus accepto fert iusticiam sine operibus. Beati quoque remissae sunt iniquitates: et quorum tecta sunt peccata. Beatus uir cui non imputabit dominus peccatum. Beatitudo ergo haec in circuncisione manet. an etiam in preputio? Non in circuncisione sed in preputio. Et signum accepit circuncisionis. signaculum iusticie fidei que est in preputio. ut sit pater omnium credentium pro preputio. ut reputet et illis ad iusticiam: et sit pater omnium credentium pro preputio. ut reputet et illis ad iusticiam: et sit pater circuncisionis. non his tantum qui sunt ex circuncisione. sed et his qui sectantur uestigia fidei que est in preputio patris nostri abrahe. Non enim pro lege promissio abrahe aut semini eius ut heres esset mundi: sed pro iusticia fidei. Si enim qui ex lege heredes sunt: exinanita est fides. abolita est promissio. Lex

enim iram operatur. Vbi enim non est lex: nec preuaricatio. Ideo ex fide ut secundum gratiam firma sit promissio omni semini: non ei qui ex lege est solum. sed et ei qui ex fide est abrahe. qui est pater omnium nostrum. sicut scriptum est. quia pater multarum gentium posuit te ante deum cui credidisti. qui uiuificat mortuos. et uocat que non sunt tanquam ea que sunt. Qui contra spem in spem credidit. ut fieret pater multarum gentium: secundum quod dictum est ei. sic erit semen tuum. et non infirmatum est fide. nec considerauit corpus suum emortuum cum sepe centum annorum esset. et emortuam uulua parere. in remissione etiam dei non dubitauit diffidentia. sed confortatus est fide dans gratiam deo. plenissime scient quia quecumque promisit potens est et facere. Ideo reputatum illi ad iusticiam. Non est autem scriptum tantum propter ipsum. quia reputatum est illi ad iusticiam: sed propter nos quibus reputabitur credentibus in eum qui suscitauit ihesum christum dominum nostrum a mortuis qui traditus est propter delicta nostra. et resurrexit propter iustificationem nostram.

Iustificati igitur ex fide. pacem habemus ad deum per dominum nostrum ihesum christum: per quem et accessum habemus per fidem in gratiam istam in qua stamus. et gloriamur in spe glorie filiorum dei. Non solum autem. sed et gloriamur in tribulationibus. scientes quod tribulatio patientiam operatur. patientia

fact.

autē pbatio uero spem. Spes autē
nō confundit: q̄a caritas dei diffu-
sa est in cordib; nr̄is. p̄ sp̄m sc̄m q̄
datus est nob.

Xij **V**t quid enī xp̄c cum adhuc infir-
mi essemus sc̄m tempus p̄ impijs
mortuus est: vix enī p̄ iusto quis
morit̄. Nam p̄ bono forsitan q̄s
audeat mori. Commendat autē
suā caritatē d̄s in nob: qm̄ cum
adhuc peccatores essemus. xp̄c pro
nobis mortuus est. Multo igitur
magis iustificati nunc in sangui-
ne ipsius: salui erimus ab ira p̄
ipsum. Si enī inimici cū essemus
reconciliati sum̄ deo p̄ mortē filij
ei: multo magis reconciliati salui
erimus in uita ipsius. Non solū
autē. sed et gl̄iam in deo p̄ dñm
nr̄m ih̄m xp̄m. p̄ quē nunc re-
conciliationē accepimus. Prop-
terea sicut p̄ unū hominē in h̄c
mundū peccatū intrauit et p̄
peccatū mors. et ita in om̄s ho-
mines mors p̄transiit. in quo
om̄s peccauerunt. Usq; ad legē
enī: peccatū erat in mundo. Pec-
catū autē non imputabāt: cum
lex n̄ esset.

Xij **S**ed regnauit mors ab adam
usq; ad moysen: etiā in eos qui
n̄ peccauerūt in similitudinē pre-
uaricationis adē. q̄ est forma
futuri.

Xij **S**ed n̄ sicut delictū: ita et do-
nū. Si enī unius delicto multi
mortui sunt: multo magis gr̄a
dei et donū. in gr̄a unius homi-

nis ih̄u xp̄i in plures abundauit.
Et n̄ sicut p̄ unū peccatū: ita
et donū. Nam iudiciū ex uno in
condēnationē: gr̄a autē ex mul-
tis delictis in iustificationē. Si enī
in unius delicto mors regnauit p̄
unū: multo magis abundantia
gr̄e et donationis et iusticie acci-
pientes. in uita regnabunt p̄ unū
ih̄m xp̄m. Igit̄ sicut p̄ unū delictū
in om̄s homines in condēnatio-
nē: sic et p̄ unius iusticiā in om̄s
homines in iustificationē uite.
Sicut enī p̄ inobedienciā unius
hominis peccatores constituti
sūt multi: ita et p̄ unius obedi-
ciā iusti constituent̄ multi. Lex
autē subintrauit: ut abunda-
ret delictū. Vbi autē abundauit
delictū. sup̄abundauit gr̄a: ut
sicut regnauit peccatū in mor-
tem. ita et gr̄a regnet p̄ iusticiā
in uitā eternā. p̄ ih̄m xp̄m do-
minū nr̄m. Quid ergo dicemus:
P̄manebimus in peccato ut gr̄a
abundet: Absit. Qui enī mortui
sumus peccato. quomodo adhuc
uiuemus in illo?

Xij **A**n ignoratis q̄a quicūq; bap-
tizati sum̄ in xp̄o ih̄u. in morte ip-
sius baptizati sumus: Consepul-
ti enī sumus cū illo p̄ baptismū
in mortē: ut quom̄ surrexit xp̄c
ā mortuis p̄ gl̄iam patris. ita et
nos in nouitate uite ambulem̄.
Si enī conplantati facti sumus si-
militudini mortis eius. simul
et resurrectionis erim̄: hoc sci-

entes quia uetus homo noster simul
 crucifixus est ut destruat corpus
 peccati. ut ultra non seruiamus pec-
 cato. Qui enim mortuus est: iustifi-
 catus est peccato. Si autem mortui
 sumus cum christo. credimus quia simul
 etiam uiuimus cum illo: scientes quod christus
 surgens ex mortuis. iam non moritur.
 mors illi ultra non dominabitur. Quod enim
 mortuus est peccato. mortuus est se-
 mel: quod autem uiuit uiuit deo. Ita
 et uos existimate uos mortuos quod
 dem esse peccato: uiuentes autem
 deo in christo ihesu.

XVI Non ergo regnet peccatum in uero
 mortali corpore ut obediat con-
 cupiscentiis eius. sed neque exhibea-
 tis membra uestra arma iniquitatis
 peccato: sed exhibete uos deo tan-
 quam ex mortuis uiuentes. et men-
 bra uestra arma iusticie deo. Pecca-
 tum enim uobis non dominabitur. Non
 enim sub lege estis: sed sub gratia. Quod
 ergo? Peccabimus quoniam non sumus
 sub lege sed sub gratia? Absit. An
 nescitis quoniam cui exhibetis uos ser-
 uos ad obediendum. serui estis eius
 cui obedistis. siue peccati ad mor-
 tem. siue obediuntis ad iusticiam?
 Gratias autem deo. quod fuistis serui pec-
 cati: obedistis autem ex corde in eadem
 forma doctrine in qua traditi estis.
 Liberati autem a peccato: serui facti
 estis iusticie. Humanum dico: propter
 infirmitatem carnis uestrae. Sicut enim
 exhibuistis membra uestra seruire
 immundicie et iniquitati ad in-
 quitatem: ita nunc exhibete me-

bra uestra seruire iusticie in sanctifica-
 tione. Cum enim serui essetis peccati:
 liberi fuistis iusticie. Que ergo fru-
 ctum habuistis tunc. in quibus nunc
 erubescitis? Nam finis illorum mors
 est. Nunc uero liberati a peccato.
 serui autem facti deo: habetis fru-
 ctum uestrum in sanctificatione. finem
 uero uitam eternam. Stipendia enim
 peccati: mors. Gratia autem dei uita et-
 na: in christo ihesu domino nostro.

XVII An ignoratis fratres. scientibus enim le-
 gem loquor. quia lex in homine
 dominat quanto tempore uiuit?
 Nam que sub uiro est mulier:
 uiuente uiro alligata est legi. Si
 autem mortuus fuerit uir eius: solu-
 ta est a lege uiri. Igitur uiuente
 uiro uocabitur adultera: si fue-
 rit cum alio uiro. Si autem mortu-
 us fuerit uir eius. liberata est a
 lege uiri. ut non sit ad ultra si
 fuerit cum alio uiro. Itaque fratres
 mei et uos mortificati estis legi
 pro corpore christi: ut sitis alteri qui ex
 mortuis resurrexit. ut fructifi-
 caremus deo. Cum enim essemus
 in carne. passionem peccatorum que
 pro lege erant operabantur in membris
 uestris. ut fructificarent morti. Nunc
 autem soluti sumus a lege mortis
 in qua detinebamur: ita ut
 seruiamus in nouitate spiritus. et non in
 uetustate littere. Quid ergo di-
 cemus? Lex peccatum est? Absit.
 Sed peccatum non cognoui: nisi pro
 lege. Nam concupiscentiam nescie-
 bam: nisi lex diceret. non concupis-

cel. Occasionē autē accepta: pec-
 catū p̄ mandatū opatū est in
 me omnē concupiscenciā. Sine
 lege enī peccatū mortuū erit:
 ego autē uiuebam sine lege ali-
 quando. Sed cū uenisset manda-
 tū. peccatū reuixit: ego autē
 mortuus sū. et inuentū est mi-
 chi mandatū qđ erat ad uitam
 hoc esse ad mortē. Nam peccatū
 occasione accepta: p̄ mandatū
 seduxit me. et p̄ illud occidit.
 Itaq; lex qđ sc̄a: et mandatū
 sc̄m et iustū et bonū. Qđ ergo bo-
 nū est michi factū mors est: Ab-
 sit. Sed peccatū ut appareat pec-
 catū: p̄ bonū michi opatū est
 mortē: ut fiat supra modū pec-
 cans peccatū p̄ mandatū.

Lxxvii **S**ciamus enī qđ lex sp̄ualis est:
 ego autē carnalis sum. uenun-
 datus sub peccato. Qđ enī opoz:
 n̄ intelligo. Non enī qđ uolo hoc
 ago: sed qđ odi illud facio. Si au-
 tem qđ nolo illud facio: consen-
 tio legi qm̄ bona est. Nunc au-
 tē iam non ego opoz illud: sed
 qđ habitat in me peccatū. Scio
 enī: qđ n̄ habitat in me. hoc est
 in carne mea bonū. Nam uelle
 adiacet michi: p̄ficere autem
 bonū non inuenio. Non enim
 qđ uolo bonū hoc facio: sed qđ
 nolo malū malū hoc ago. Si
 autē qđ nolo illud facio: non
 ego opoz illud. sed qđ habitat
 in me peccatū. Inuenio igit̄
 legē uolenti michi facere bo-

nū: qm̄ michi malū adiacet.

Lxxviii **N**on delector enī legi dei sc̄m in-
 teriore hominē: uideo autē aliā
 legē in membris meis repugnantē
 legi mentis mee. et captiuantē
 me in lege peccati que est in me-
 bris meis. In felix ego homo. qđ
 me liberabit de corpore mortis
 huius. Gr̄a dei: p̄ ih̄m xp̄m dñm
 nr̄m. Igitur ego ipse mente ser-
 uo legi dei: carne autē legi pec-
 cati. Nichil ergo nunc dāpnati-
 onis est his qui sunt in xp̄o ih̄u:
 qui n̄ sc̄m carnē ambulant. Lex
 enī sp̄s uite in xp̄o ih̄u: liberauit
 me a lege peccati et mortis. Nā
 qđ impossibile erat legis. in quo
 n̄ infirmabat̄ p̄ carnē. d̄s filium
 suū mittens in similitudinē carnis
 peccati. de peccato dānauit peccatū car-
 ne: ut iustificatio legis impleret̄
 in nob. qui n̄ sc̄m carnēambu-
 lamus. sed sc̄m sp̄m. Qui enī se-
 cundū carnē sunt: que carnis
 sunt sapiunt. Qui uero sc̄m
 sp̄m: que s̄ sp̄s sentiunt. Nam
 prudentia carnis: mors est. Pru-
 dentia autē sp̄s uita et pax: qm̄
 sapientia carnis inimica est deo.

Lxxix Legi enī dei non est subiecta. Nec
 enī potest. Qui autē in carne s̄:
 deo placere n̄ possunt. Vos autē
 in carne n̄ estis sed in sp̄u: si tamen
 sp̄s dei habitat in uobis. Si qđ au-
 tē sp̄m xp̄i non habet: hic non
 est eius. Si autē xp̄c in uobis est
 corpus quidē mortuū est p̄pter
 peccatū: sp̄s uero uiuit p̄pter iu-

stificationē. Qd si sp̄s eius qui suscitauit ihm a mortuis habitat in uobis: qui suscitauit ihm xp̄m a mortuis uiuificabit et mortalia corpora ur̄a ppter inhabitantē sp̄m eius in uobis. Ergo fr̄s debitor es sum non carni: ut scdm carnē uiuamus. Si enī scdm carnē uixeritis: moriemini. Si autē sp̄u facta carnis mortificaueritis: uiuetis. Quicumq; enī sp̄u dei aguntur: hi filij sunt dei. Non enī accepistis sp̄m seruitutis iterum in timore: sed accepistis sp̄m ad optionis filiorū in quo clamam̄ abba pater. Ipse sp̄s testimoniū reddit sp̄i nr̄o: qd sumus filij dei. Si autē filij et heredes. heredes quidē dei. coheredes autem xp̄i: si tamen compatiamur ut et conglificemur.

Cristimo enī qd non s̄ condigne passiones hui temporis: ad futurā gl̄iam que reuelabitur in nob. Nam expectatio creat̄e: reuelationē filiorū dei expectat. Vanitati enī creat̄a subiecta est n̄ uolens. sed ppter eū qui subiecit eam in sp̄e: quia ex ipsa creatura liberabitur a seruitute corruptionis in libertatē gl̄ie filiorum dei. Scim̄ enī qd omnis creatura ingemiscit et parturit usq; adhuc: non solum autē illa. sed et nos ipsi primitias sp̄s habentes. et ipsi intra nos gemitus ad optionis filiorū dei expectantes. redemptionē corporis nr̄i.

Spe enī salui facti sumus. Spes autē que uidet: non est spes. Nā qd uidet quis qd sperat: Si autē qd n̄ uidemus sp̄amus: p patientiā expectamus. Similiter autē et sp̄s adiuuat infirmitatē nostram. Nam qd oremus sicut oportet nescimus: sed ipse sp̄s postulat p nob gemitib; inenarrabilib;. Qui autē scrutat̄ corda scit qd desideret sp̄s: qd secundū dñm postulat p sc̄is.

Scimus qm diligentib; dñm omnia coopant̄ in bonū: his qui scdm ppositū uocati sunt sc̄i. Nā q̄s presciuit: et destinauit conformes fieri imaginis filij ei. ut sit ipse p̄mogenitus in multis fr̄ib;. Quos autē predestinauit: hos et uocauit. Et q̄s uocauit: hos et iustificauit. Quos autē iustificauit: illos et magnificauit. Quid ergo dicemus ad hec? Si d̄s p nob. quis contra nos? Qui etiā p̄prio filio suo n̄ pep̄cit: sed p nob om̄ib; tradidit illū. quo modo n̄ etiā cum illo om̄ia nobis donauit?

Quis accusabit aduersus electos dei? Deus qui iustificat: Quis est qui condēpnet? Xpc̄ ih̄s q̄ mortuus est. immo qui et resurrexit qui ē ad dexterā dei. qui etiā interpellat p nob: Q̄s ergo nos separabit a caritate xp̄i: Tribulatio. an angustia. an p̄secutio. an fames. an nuditas. an piculū. an gladius?

Sicut scriptum est. quia propter te mortificam tota die: estimati sumus ut oues occisionis. Sed in his omnibus superamur: propter eum qui dilexit nos. Certus sum enim quia neque mortis neque uitae. neque angustiarum. neque principatus. neque uirtutis. neque instantiae. neque futurae. neque fortitudinis. neque altitudinis. neque profunditatis. neque creaturae alia poterit nos separare a caritate dei: quae est in christo ihesu domino nostro. C. ix.

Lxxiii **V**eritate dico in christo non mentior testimonium michi prohibente conscientia mea in spiritu sancto. quoniam tristitia michi est magna. et continuus dolor cordi meo. optabam enim ego ipse anathema. esse a christo pro fratribus meis: qui sunt cognati mei secundum carnem. qui sunt israelitae. quorum adoptio est filiorum. et gloria. et testamentum. et legislatio. et obsequium. et promissa quorum patres. ex quibus christus secundum carnem: qui est super omnia deus benedictus in saecula amen.

Lxxv **N**on autem: quod exciderit uerbum dei. Non enim omnes qui exiit. hi sunt israelitae. neque qui semen sunt abrahae omnes filii. sed in isaac uocabitur tibi semen: id est non qui filii carnis hi filii dei. sed qui filii sunt promissionis estimantur in semine. Promissionis enim uerbum est: secundum hoc tempus ueniatur et erit sarras filius. Non solum autem: sed et rebecca ex uno concubitu habens isaac patri nostro.

Cum enim nondum nati fuissent. aut aliquid egissent boni aut mali: ut secundum electionem propositum dei maneret. non ex operibus; sed ex uocante dictum est ei. quia maior seruiet minori. sicut scriptum est. iacob dilexi. esau autem odio habui. Lxxvii **Q**uid ergo dicemus? Nunquid iniquitas apud deum? Absit. Moysi enim dicit. Miserebor cui misereor: et misericordiam prestabo cui miserebor. Igitur non uolentis neque currentis: sed miserentis est dei. Dicit enim scriptura pharaoni. quia in hoc ipsum excitauit te: ut ostendatur in te uirtutem meam. et annuntietur nomen meum in uniuersa terra.

Lxxviii **E**rgo cuius uult misereor: et quem uult indurat. Dicit itaque michi. Quid adhuc queritur? Voluntas enim eius quis resistit? O homo tu quis es qui respondeas deo? Nunquid dicit figmentum ei qui se finxit quare me fecisti sic? An non habet potestatem figulatus ex eadem massa facere aliud quidem uas in honorem aliud uero in contumeliam?

Lxxviiii **Q**uod si uolens deus ostendere iram. et notam facere potentiam suam. sustinuit patientia uasa ire apta in interitum. ut ostenderet diuitias gloriae suae in uasa misericordiae quae preparauit in gloria. Quos et uocauit nos non solum ex iudeis. sed etiam ex gentibus: sicut in osee dicit. Vocabo non ple-

ben meā plebem meā: et n̄ misē
ricordiā consecutā. misericordi
am consecutā. Et erit. in loco ū
dictū est ei. n̄ plebs mea uos. ibi
uocabunt filij dei uiui.

Isayas autē clamat p̄sist. Si fu
erit numerus filiorū isrl̄ tan
quā arena maris: reliq̄e salue
fient. Verbū enī consumans et
abbrevians ineq̄tate: q̄a uerbū
breuiatū faciet dñs sup̄ terrā.
Et sicut predixit isayas. nisi do
minus sabaoth reliq̄isset nobis
semen: sicut sodoma facti esse
mus. et sicut gomorra similes
fuissemus.

Quid ergo dicemus: Q̄s gentes
quē n̄ sectabantur iusticiā. ap
prehenderunt. iusticiā autē
quē ex fide est: isrl̄ uero sectā
do legē iusticie. in legē iusticie
n̄ puenit. Quare: Quia n̄ ex fi
de: sed quasi ex opib; Offende
runt enī in lapidē offensionis:
sicut sc̄ptum est. Ecce pono in
syon lapidē offensionis: et pe
trā scandali: et om̄s qui credi
derit in eum n̄ confundetur.

Rs. uoluntas quidē
cordis mei et obsecratio ad dñm
fit p̄ illis: in salutē. Testimoniū
enī phibeo illis q̄s emulationē
dei habent: sed n̄ sc̄dm̄ scientiā.
Ignorantes enī dei iusticiā et su
am querentes statuere: iusti
cie dei n̄ sunt subiecti. Em̄s
enī legis xp̄c ad iusticiā: om̄i
credenti.

Moyes enī scripsit: qm̄ iusticiā
quē ex lege est qui fecerit homo
uiuet in ea. Quē autē ex fide est
iusticia: sic dicit. Ne dixeris in cor
de tuo. q̄s ascendit in celū id est
xp̄m deducere. aut q̄s descendit
in abyssum: id est xp̄m ex mortu
is reuocare. Sed q̄d dicit scripta:
Prope est uerbū in ore tuo. et in
corde tuo. hoc est uerbū fidei q̄d
predicant: q̄a si confitearis in ore
tuo dñm isrl̄. et in corde tuo cre
dideris q̄d d̄s illū excitauit a mor
tuis: saluus eris. Corde enī cre
ditur ad iusticiā: ore autē confes
sio fit ad salutē. Dicit enī sc̄ptu
ra. Om̄s qui credit in illū non cō
fundet. Non enī est distinctio
iudei et greci. Nam idem dñs om̄
niū: diues in om̄es q̄ inuocāt
illū. Om̄s enī qui inuocauerit
nomen dñi: saluus erit.

Quomodo ergo inuocabunt.
in quē non crediderit: aut quo
modo credent ei quē non au
dierunt: Quom̄ autē audient
sine predicante: Quom̄ uero p̄
dicabunt nisi mittant: Sicut sc̄p
tum est. Quā speciosi pedes euan
gelizantiū pacē: euangelizan
tiū bona. Sed n̄ om̄s obediunt
euangelio. Isayas enī dicit. Dñe
quis credidit auditui nr̄o: Ergo
fides ex auditu: auditus autem
p̄ uerbū xp̄i. Sed dico. Numq̄d
non audierunt: Et quidē in
om̄nē terrā exiit sonus eorum:
et in fines orbis t̄re uerba eorū.

Txxvii.

Txxviii.

Sed dico. Nunquid isrl n̄ cognouit?
 Primus moyses dicit. Ego ad emu-
 lationē uos adducā in non gentē.
 in gentē insipientē. in irā uos mit-
 tam. Isayas autē audet. et dicit.
 Inuentus sū non querentib' me:
 palā aparui his qui me n̄ interro-
 gabant. Ad isrl autē qd dicit: Tō-
 ta die expandi manus meas ad
 poplm̄ non credentē: et contra
 dicentē michi.

Dico ergo. Nunquid reppulit deus
 poplm̄ suū: Absit. Nam et ego
 isrlita sum ex semine abraham:
 de tribu beniamin. Non reppu-
 lit d̄s plebē suā: quā presciuit.
 Annesias in helia qd dicit scrip-
 tura. quēadmodū interpellat
 dñm̄ aduersus isrl: Dñe. yphastu-
 os occiderūt. altaria tua suffode-
 runt: et ego relictus sum solus.
 et querunt animā meā. Sed qd
 dicit illis responsū diuinū: Reli-
 qui michi septē milia uirozū: q̄
 non curuauerūt genua eozū an-
 te baal. Sic ergo et in hoc tēpore:
 reliquie scdm̄ elationē gr̄e salue
 facite sunt. Si autē gr̄a: iam n̄ ex
 opib; Alioqn̄: gr̄a iam n̄ est gr̄a.

Quid ergo: Qd̄ querebat
 isrl hoc non est consecutus: ele-
 ctio autē consecuta est. ceteri ue-
 ro execrati sūt sicut scriptū est.
 Dedit illis d̄s sp̄m̄ compunctio-
 nis. oculos ut n̄ uideant. et aures
 ut n̄ audiant: usq; in hodiernū
 diem. Et dauid dicit. Fiat men-
 sa eozū in laqueū. et in captione.

et in scandalū. et in retributionem:
 illis. Obscurent̄ ocli eozū ne uideāt:
 et dorsum eozū semp incurua.

Dico ergo. Nunquid sic offenderūt
 ut caderent: Absit. sed illozū de-
 licco salus gentib;: ut illos emulen-
 tur. Qd̄ si delictū illozū diuitie sūt
 mundi. et diminutio eozū diuitie
 gentiū. quantomagis plenitudo
 eozum?

Vobis enī dico gentibus. Quādiu
 quidē ego sum gentiū ap̄ts. mi-
 nisteriū meū honorificabo: si q̄
 modo ad emulandū puocē carnē
 meā. et saluos faciā aliq̄s ex illis.
 Si enī amissio eozū reconciliatio
 est mundi. que assumptio nisi uita
 ex mortuis: Qd̄ si delibatio scā ē:
 et massa. Et si radix scā: et rami.
 Qd̄ si aliqui ex ramis fracti sunt.
 tu autē cū oleaster esses insertus
 es in illis. et socius radicis et pin-
 guedinis oliue factus es: noli glo-
 riari aduersus ramos. Qd̄ si glori-
 aris: non tu radicē portas. sed ra-
 dix te. Dices ergo. Fracti sunt ra-
 mi: ut ego miserar. Bene. Prop̄
 incredulitatē fracti sunt: tu au-
 tē fide stas. Noli altū sapere: sed
 time. Si enī d̄s naturalib; ramis
 n̄ peperit: ne forte nec tibi parcat.
 Vide ergo bonitatē et seuerita-
 tē dei: in eos q̄dem qui ceciderūt
 seueritatē. in te autē bonitatē
 dei. si p̄manseris in bonitate.
 Alioqn̄: et tu excideris. Sed et
 illi si n̄ p̄manserint. in incre-
 dulitate: inserent̄. Potens est

Faxvii

Faxviii

Faxxvi

enī d̄s iterū miserere illos. Nam si
tu ex naturali excisus es oleastro.
et contra naturā insertus es in bo-
nā oliuā. quanto magis hi scdm
naturā inserent̄ suę oliuę.

Jxxviii. **N**olo enī uos ignorare fr̄s misere-
riū hoc. ut n̄ sitis uobis ipsis sapi-
entes. q̄a cecitas ex parte contigit
in istis. donec plenitudo gentiū
intraret. et sic om̄is isrl̄ saluus
fieret. sicut sc̄ptum est. Veniet
ex sion qui eripiat et euertat
impietate ab iacob. et hoc illis
ā me testamentū cū abstulero
peccata eorū. Scdm euangelium
q̄dem inimici p̄pter uos. scdm
electionē autem carissimi p̄pter
patres. Sine penitentiā enī sūt
dona et uocatio dei. Sicut enī
aliq̄ndo et uos n̄ credidistis d̄o.
nunc autē misericordiam consecu-
ti estis p̄pter illorū incredulitate.
ita et isti nunc crediderūt in ue-
stra misericordia ut et ipsi misericordiam
consequant̄. Concluserunt enī d̄s
om̄ia in incredulitate. ut om̄i-
um miseretur.

Jxxix. **A**ltitudo diuitiarū sapientię.
et scientię dei. Quā in comprehen-
sibilia sunt iudicia eius. et inue-
stigabiles uię eius. Quis enī cog-
nouit sensum d̄ni. aut q̄s con-
siliari eius fuit. aut q̄s prior de-
dit illi et retribuetur ei. Qm̄
ex ipso et p̄ ipsum et in ipso sūt
om̄ia. ipsi gl̄ia in sc̄ta am̄.

Jxxx. **O**bscuro itaq; uos fr̄s p̄ misericordiam
dei. ut exhibeatis corpora ūra

hostiā uiuentē. sc̄am. ^{deo placente} rationabile.
obsequiū ur̄m. Et nolite conformari
huic sc̄lo. sed reformamini
in nouitate sensus ur̄i. ut p̄betis
quę sit uoluntas dei bona. et be-
ne placens et p̄fecta.

Jxxxi. **D**ico enī per gr̄am quę data ē
michi. om̄ib; qui sūt inter uos. n̄
plus sc̄pe quā oportet sc̄pe sed
sc̄pe ad sobrietatē. Et unicuiq;
sicut d̄s diuisit mensurā fidei.

Jxxxii. **S**icut enī in uno corpore mul-
ta membra habemus. om̄ia autē
membra n̄ eundem actū habent.
ita multi unū corpus sumus in xp̄o.
singuli autē alter alteri membra.
habentes autē donationes. scdm
gr̄am quę data est nob̄ differentes.
siue p̄phiam. scdm rationē fidei.
siue ministeriū. in ministrando.
siue qui docet. in doctrina. qui
exhortat̄. in exhortando. q̄ tri-
buit. in simplicitate. qui p̄est.
in sollicitudine. qui miseretur.
in hilaritate. dilectio sine simula-
tione. odientes malū. adheren-
tes bono. caritatē fraternitatis in-
uicē diligentes. honore inuicē pre-
uenientes. sollicitudine n̄ pigri.
sp̄u feruentes. d̄no seruientes. spe
gaudentes. in tribulatione pau-
entes. orationi instantes. necessi-
tatis; sc̄oꝝ communicantes hos-
pitalitatē sectantes. benedicite
p̄sequentib; uos. benedicite et no-
lite maledicere. Gaudere cū gau-
dentib;. flere cū flere cū flentib;.
id ipsum inuicē sentientes. non